

Погледи отвън

Списание „Литературна мисъл“ обнови редакционния си съвет, в който вече влизат изявени изследователи от чужбина, които имат значими постижения в изследването на българската, балканската и източноевропейската култура, някои от тях са свързани с нейното популяризиране не само като университетски преподаватели и учени, но и като активни преводачи.

Редакцията реши да ги покани да участват в тази книжка, като представят своите занимания и изследвания през последните години. Така, до голяма степен по стечение на обстоятелствата, се очерта и важната тема за българската литература, видяна „отвън“. Маркирани са някои от аспектите на този възел от проблеми, който не е нов за списанието, а и в бъдеще ще стои в центъра на вниманието му.

Галин Тиханов, който познава от личен опит живота в чужбина, поставя теоретичната рамка на проблема. Раймонд Детрез, който отдавна изследва развитието и граничните форми на българската идентичност, този път се насочва към една конкретна проява на големия проблем, който е актуален за всяка култура и за всяка епоха – сюжетите и персонажите в изкуството, които не са етнически „свои“ за автора. Сергей Кибалник навлиза в друг аспект на темата, който е също актуален както като конкретен казус, така и като по-общ проблем – присъствието на българското (не само като български персонажи) в литературата на другите. Джузепе дел’Агата също се насочва към конкретен биографичен сюжет, всъщност възел от сюжети, за да насочи читателите към проблема за краткото изгнание и живота на българския човек на изкуството извън родината. Живота, а и смъртта. Мари Врина-Николов предлага един външен поглед към българската литература. Доколкото може да бъде външен погледът на такъв изявен преводач и познавач на българската словесност. Същото важи и за впечатляващият „Лексикон на българската традиция“, подготвен от полски изследователи под ръководството на Гражина Шват-Гълъбова и представен от Ана Стойкова.

Най-новата литература, писана в чужбина от българи или хора с български произход, за които традиционният термин *емигранти* не е много подходящ, представлява актуален и оживено дискутиран проблем. Някои негови аспекти са разгледани тук от Емануела Свиларова.

Публикуването на неизвестни ръкописи на Змей Горянин, подготвено от Мариана Кирова, привидно нарушава тематичното единство на книгата, въпреки че оттеглянето на поета в манастира „Седемте престола“ несъмнено го поставя „извън“ литературния живот. С тази статия

„Литературна мисъл“ потвърждава постоянния си интерес към неизвестни текстове и изяви на българските писатели от миналото.

Този тематичен брой на „Литературна мисъл“ маркира един важен кръг от проблеми, които не са, а и едва ли могат да бъдат изчерпени тук. И в бъдеще списанието ще се връща към тях, както и към всички проблеми, които занимават литературоведите днес. Някои от възможните тематични полета, към които ще са насочени следващите броеве на изданието, са:

Култура на паметта,
Мигриращи идеи на Балканите,
Сравнителното литературознание в Източна Европа,
Литературната история след падането на Берлинската стена,
Посткомунистическите литературни митове.

Николай Аретов